

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Dersinin Uygulamasına Çıkan Hemşirelik Öğrencilerinin Çocuk Sevme Durumları ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi

Investigation of the status of liking children of the Nursing Students Taking Applied Course of Nursing on Children's Health and Diseases, and the Effective Factors

Gülbeyaz BARAN¹ , Gamze YILMAZ²

¹Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Yüksekokulu, Diyarbakır
²İbrahim Çeçen Sağlık Yüksekokulu, Ağrı

ÖZ

Amaç: Bu çalışma, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersinin uygulamasına çıkan üçüncü sınıf hemşirelik bölümü öğrencilerinin çocuk sevme durumlarını ve etkileyen faktörleri incelemek amacıyla tanımlayıcı ve ilişki arayıcı çalışma tasarımı kullanılmıştır.

Yöntem: Araştırmanın verileri literatür bilgisinden yararlanılarak araştırmacı tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu" ve "Barnett Çocuk Sevme Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan hemşirelik bölümü üçüncü sınıf öğrencilerin yaş ortalaması 19,00±22,01'dir. Öğrenci hemşirelerin %58,9'unun kadın olduğu, kardeş sayısının ise 5,484±2,479 olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin çocuk sevme ölçeğinden aldığı puan ortalaması 83,153±15,282 olarak bulunmuştur. Öğrenci hemşirelerin %81,1'i çocuk kliniğini sevdiğini, %55,8'i ise çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersinin uygulamasına ilk defa çıktıklarından dolayı tedirginlik ve stres hissettiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin çocuk sevme ölçeği puan ortalaması ile cinsiyetleri ve çocuk kliniğinde çalışmayı isteme durumu arasında anlamlı bir farklık saptanmıştır (p<0,05). Öğrencilerin kardeş sayısı ile çocuk sevme ölçeği puan ortalaması arasında anlamlı bir ilişki olduğu (p<0,05), kardeş sayısı azaldıkça çocuk sevme ölçeği puan ortalamasının arttığı bulunmuştur. Çocuk kliniklerinde çalışmayı isteyen öğrenci hemşirelerin, çocuk sevme tutumları yüksek bulunmuştur (p<0,05).

Sonuç: Sonuç olarak, öğrenci hemşirelerin çocuk sevme durumu puan ortalaması yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin kadın olması, kardeş sayısının az olması çocuk kliniğinde çalışmayı istemeleri çocuk sevme durumlarını olumlu yönde etkilediği bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: Öğrenci hemşireler, çocuk sevme ölçeği, çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireliği

ABSTRACT

Objective: This study was conducted to examine the status of liking children of the third grade nursing students who have taken the applied course of the pediatric nursing, and the factors effecting their liking status of children.

Method: Data of the study was collected by a "Personal Information Form" prepared by the researcher using the literature, and "Barnett Liking of Children Scale".

Results: The mean age of the third grade nursing students participating in the study was 19.00±22.01 years. While 58.9% of the nursing students was female and the mean number of the siblings was 5.484±2.479. The mean score obtained by the students from the liking of children scale was found to be 83.153±15.282. While 81.1% of the nursing students stated that they liked the pediatric clinic, 55.8% of them felt apprehension and stressful because it was the first time they took the applied course of the pediatric nursing. A significant difference was found between the average score of the students' liking of children scale and their gender and desire to work in the pediatric clinic (p<0.05). It was also found that there was a significant correlation between the number of siblings of the nursing students and average score of liking of children scale of the students (p<0.05), whereas the average score of liking of children scale increased as the number of the siblings decreased. Nursing students who want to work in child clinics, average liking of children scale score was found to be high (p<0.05).

Conclusion: As a result, the average score of the nursing students' liking of children scale was found to be high. It was found that nursing students' desire to work in a children's clinic, their being women, and having a small number of siblings exerted a favourable impact on their liking for children.

Keywords: Nursing students, liking of children scale, pediatric nursing

Yazışma adresi: Dr. Öğr. Üyesi Gülbeyaz Baran,
Dicle Üniversitesi Atatürk Sağlık Yüksekokulu 21000 Sur - Türkiye
e-posta: rozbaran@gmail.com

ORCID

G.B. 0000-0001-5591-3710
G.Y. 0000-0002-0417-170X

Bu çalışma, International Natural and Health Science Conference (INHSC 2017), 19-21 Ekim 2017 Antalya, Lara Otel, Sözel Sunum olarak sunulmuştur.

© Telif hakkı G.O.P Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Logos Tıp Yayıncılık tarafından yayınlanmaktadır.
Bu dergide yayımlanan bütün makaleler Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

© Copyright Association of Publication of the G.O.P. Taksim Training and Research Hospital.
This journal published by Logos Medical Publishing.
Licensed by Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0)

Atıf vermek için: Baran G, Yılmaz G. Çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersinin uygulamasına çıkan hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme durumları ve etkileyen faktörlerin incelenmesi. Jaren. 2019;5(2):91-96.

Alındığı tarih: 27.05.2018
Kabul tarihi: 04.07.2019

GİRİŞ

Sevgi, insanları birbirine yaklaştıran olumlu ve iyi duyguların tümü olarak tanımlanmakla birlikte, insanlarda bulunması gereken olumlu bir güç, öğrenilmesi ve uygulanması gereken bir sanattır. Gerçek sevgi, ilgi, sorumluluk ve saygı ile ilintilidir. Sevgi, ilgi ve hoşgörü ile bireyin hakkına saygı göstermek ve onu korumaktır ^(1,2).

Çocukları sevmek, karşılıksız sevginin en kabullenilmiş şekillerinden biridir ⁽³⁾. Çocuk hemşireliği çocuk sevgisi, iletişim ve empati üzerine kurulan son derece önemli hemşirelik alanlarından birisidir ⁽⁴⁾. Çocuk alanında çalışan hemşireler, çocukların fiziksel, sosyal ve duygusal gelişimsel özelliklerini ve farklarını bilmeli ve bunun yanında etkili iletişim becerilerinden yararlanarak, çocuklara olması gereken sevgi ve ilgiyi göstermelidir ^(5,6).

Hemşirelerin çocuklarla kurdukları ilişki biçimleri, çocuklara yönelik tutum ve davranışları, çocuğun hastane, hastaneye yatma ve sağlık personeli ile ilgili anlayışının oluşmasında da önemlidir ⁽⁷⁾. Hastane ortamında özellikle de çocuk kliniklerinde görev yapan hemşirelerin çocukları sevmesi, çocuklar ile sağlıklı bir iletişim kurmaya çalışmaları çocuğun hastane anksiyetesini azaltarak iyileşmesine katkı sağlayacak aynı zamanda da hemşirelerin mesleki doyumlarını arttıracaktır ⁽⁵⁾.

Çocuk hemşiresi olmayı etkileyen en önemli faktörlerden biri çocukları sevmektir ⁽⁶⁻⁸⁾. Happell ⁽⁸⁾ çalışmasında, hemşirelik öğrencilerinin çocuklar ve bebeklerin olduğu kliniklerde çalışmayı istediklerini, çocuklarla ve bebekler ile çalışmak isteyen öğrencilerin çocukları sevdiği bulunmuştur. Aynı çalışmada da belirtildiği gibi hemşirelik öğrencilerinin çocuklara hayranlık duyduğunu, çocuk sevgisinin gerçek sevgi olduğunu, çocuklarla çalışmayı eğlenceli bulduklarını, çalışma ortamı olarak klinik ile ilgili olumlu geribildirimler aldıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca çocuk kliniklerinde çalışmanın zor bir alan olduğunu, kendilerinin de bu alana olumlu katkı sağlayacaklarına, başarılı olacaklarına inandıklarını, çocuklar ile ilgili daha önce deneyim sahibi olduklarından ve çocuklarla çalışmak istediklerini dile getirdiklerini belirtmişlerdir. Birçok çalışmada ise hemşirelik öğrencileri ve çocuk sağlığı alanında çalışan hemşirelerin uyguladıkları bakımın çocukları sevmeye durumları ile bağlantılı olduğu, çocuk hemşirelerinin ve öğrenci hemşirelerin çocuk sevmeye düzeylerinin birçok faktörden etkilendiği bulunmuştur ⁽⁶⁻¹⁰⁾. İlk zamanlarda, çocuk kliniklerinde çalışan hemşirelik öğrencileri, stresle mücadele ve klinik performansı ile ilgili harika bir deneyim yaşamaktadırlar ⁽¹¹⁾. Ancak, yapılan çalışmalarda ise çocuk kliniklerinde çalışan öğrenci hemşirelerin klinikte çok fazla stres yaşadığı görülmüştür ^(10,12). Öğrenci hemşirelerin yaşadığı bu stres klinikteki performans ve beceri kazanımlarının ve bakım verme istekliliğinin azalmasına neden olabilmektedir ^(10,13).

Çocuklar ile çalışan hemşirelerin çocuğun haklarını koruması, savunması ve yüksek motivasyonla kaliteli bakım sunabilmesi için çocukları sevmesi gerekir. Ülkemizde öğretmen ve öğretmen adaylarının çocuk sevmeye durumları ile ilgili çok fazla ^(3,14-20) çalışmaya rastlanılmasına rağmen, hemşirelik öğrencileri ve çocuk alanında çalışan hemşirelerin çocuk sevmeye durumları ile ilgili çok az ^(5,6,9,10) çalışma olduğu görülmektedir. Bu çalışma, çocuk kliniklerinde uygulamaya çıkan hemşirelik bölümü üçüncü sınıf öğrencilerinin çocuk sevmeye durumlarını ve etkileyen faktörleri incelenmek amacı ile planlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Bu çalışmada, tanımlayıcı araştırma tasarımı kullanılmıştır.

Araştırmanın Yeri/Zamanı ve Örneklemi

Araştırma herhangi bir örneklem seçimine gidilmeden, 2016-2017 öğretim bahar yarıyılında Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersine devam eden ve uygulamasına çıkmış olan toplam 110 üçüncü sınıf öğrencilerinden çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 95 hemşirelik öğrencisi ile yürütülmüştür. Sağlık Yüksekokulunda Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersi bahar döneminde, haftalık 6 saat teorik ve 12 saat (bir buçuk gün) uygulama şeklinde verilmektedir. Öğrenci hemşirelerin büyük bir kısmı Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersinin uygulamasını, Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Hastanesinde yapmaktadırlar. Öğrenci hemşireler Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği Uygulamasına çıkılmadan bir hafta önce

çocuk hemşireliğine giriş çocuk hemşireliğinin rol ve sorumlulukları hakkında bilgi verildi. Hemşirelik üçüncü sınıf öğrencileri öğretim güz yarıyılında büyüme ve gelişme dersinde, çocukların yaş gruplarına göre iletişim dersi almaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, “Kişisel Bilgi Formu” ve “Barnett Çocuk Sevme Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Literatür doğrultusunda hazırlanan ^(4,9) ve 8 sorudan oluşan bu formun içeriğini öğrenci hemşirelerin kişisel bilgileri (Yaş, sınıf, cinsiyet, kardeş sayısı, aile tipi, çocuk kliniklerinde çalışmayı seviyor musunuz? Daha önce hiç çocuk baktınız mı?, Çocuk kliniklerinde uygulamaya çıktığınızda tedirginlik ve stres yaşadınız mı?) oluşturmaktadır.

Barnett Çocuk Sevme Ölçeği: Barnett ve Sinsini (1990) tarafından insanların çocuklara yönelik tutumlarını ölçme amacıyla geliştirilmiş bir değerlendirme aracıdır. Kişilerden sorulardan “Hiç katılmıyorum.” yanıtından, “Tamamen katılıyorum.” yanıtına kadar değişen yedi derecede görüş bildirmeleri istenmektedir. Çocukları sevmeyi belirleyen sorulardan dördü olumsuz (3, 6, 10 ve 13. maddeler) ve onu da olumlu anlam taşımaktadır. Olumlu sorulara puanlanırken, “Tamamen katılıyorum.” yanıtına “7” ile ve “Hiç katılmıyorum.” yanıtına ise “1” puan verilmektedir. Olumsuz soruların puanlanmasında da “Hiç katılmıyorum.” yanıtına “7” ile “Tamamen katılıyorum.” yanıtına da “1” puan verilmektedir ⁽²¹⁾. Ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirliğini Duyan ve Gelbal ⁽²²⁾ yapmışlardır. Ölçek kişilerin çocukları sevme durumunu tanılamaya yönelik on dört sorudan oluşmaktadır. Minimum-Maksimum (14-98) arasında değişen toplam puanlamaya sahiptir. Barnett Çocuk Sevme Ölçeğinden alınan 14-38 puan düşük, 39-74 puan orta ve 75-98 puanı yüksek çocuk sevme puanı olarak değerlendirilmiştir. Barnett Çocuk Sevme Ölçeği 0,93 şeklinde iç tutarlılık ve test-tekrar test güvenilirlik katsayısı 0,91 olarak bulunmuştur. Ölçeğin Türkçe Cronbach alfa katsayısı 0,92 ve güvenilirlik katsayısı ise 0,85 olarak bulunmuştur. Ölçeğin bu çalışmadaki cronbach alfa değeri 0,93 olarak bulunmuştur.

Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin kodlanması ve istatistiksel analizler bilgisayar ortamında SPSS 16 paket programında yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; tanımlayıcı özelliklerin belirlenmesinde yüzdeler dağılım ve ortalama bakılmıştır. Çocuk sevme durumunu etkileyen etkenlerin; cinsiyet, aile tipi, daha önce çocuk bakma durumu, çocuk kliniklerinde çalışmayı sevme, çocuk kliniklerinde tedirginlik ve stres yaşama durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere non-parametrik Mann Whitney-U testi uygulanmıştır. Kardeş sayısı ve çocuk sevme ölçeği puan ortalaması arasındaki ilişkiyi belirlemek için Linear Regresyon analizi kullanılmıştır.

Araştırmanın Etik Yönü

Çalışmaya başlamadan önce, Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi girişimsel olmayan klinik araştırmaları Etik Kurulu’ndan onay alınmıştır (23.06.2017/151). Hemşirelik öğrencilerine, araştırmanın amacı açıklanarak sözlü izin alınmıştır. Öğrenci hemşirelere çalışmanın ilk aşamasından itibaren katılma ya da katılmamaya karar vermede özgür oldukları, katılmalarını herhangi bir noktada sonlandırabilecekleri söylenecek otonomi ilkesine bağlı kalmıştır. Çalışmada, insan olgusunun kullanımı, bireysel hakların korunmasını gerektirdiğinden ilgili etik ilkeler olan “Bilgilendirilmiş Onam İlkesi”, “Gönüllülük İlkesi” ve “Gizliliğin Korunması İlkesi” yerine getirilmiştir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmanın en büyük sınırlılığı tüm öğrencilere ulaşılamamış olmasıdır. Bu çalışmanın sonuçları topluma genellenememektedir.

BULGULAR

Öğrenci hemşirelerin tanımlayıcı özellikleri ve Çocuk Sevme Ölçeği puan ortalaması Tablo 1’de verilmiştir. Öğrencilerin yaş ortalaması 19,00±22,01’dir. %58,9’unun kadın olduğu, %84,2’nin çekirdek ailede yaşadığı ve kardeş sayısının 5,484±2,479 olduğu bulunmuştur. Öğrenci hemşirelerin çocuk sevme ölçeği puan ortalaması ise 83,153±15,282’dir.

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği dersinin uygulamasına çıkmış olan öğrenci hemşirelerin çocuklar ile ilgili görüş ve deneyimlerine bakıldığında, %64,4’ü daha önce çocuk (kardeş, yeğen, kuzen)

baktığını, %81,1'i çocuk kliniklerinde çalışmayı sevdiğini, %55,8'i çocuk kliniklerinde ilk kez uygulamaya çıktıkları için tedirginlik ve stres yaşadıklarını belirtmişlerdir (Tablo 2).

Tablo 1. Öğrenci Hemşirelerin Tanımlayıcı Özellikleri (n=95).

Özellikler	Sayı	%
Cinsiyet		
Kadın	56	58,9
Erkek	39	41,1
Aile tipi		
Çekirdek	80	84,2
Geniş	15	15,8
Yaş ortalaması	19,00±22,01	
Ortalama kardeş sayısı	5,484±2,47	
Çocuk sevme ölçeği puan ortalaması	83,153±15,282	

Tablo 2. Öğrenci Hemşirelerin Çocuklar ile İlgili Görüş ve Deneyimleri (n=95).

Görüşler	Sayı	%
Daha önce çocuk bakma durumu (kardeş, yeğen, kuzen)		
Evet	61	64,2
Hayır	34	35,8
Çocuk kliniklerinde çalışmayı sevme durumu		
Evet	77	81,1
Hayır	18	18,9
Çocuk kliniklerinde tedirginlik ve stres yaşama durumu		
Evet	53	55,8
Hayır	42	44,2

Tablo 3. Öğrenci Hemşirelerin Tanımlayıcı Özelliklerine Göre Çocuk Sevme Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (n=95).

Özellikler	X±SS	MU*	P
Cinsiyet			
Kadın	84,98±15,78	807,000	.031**
Erkek	80,41±14,29		
Aile tipi			
Çekirdek	82,77±15,73	558,000	,668
Geniş	84,86±12,93		
Daha önce çocuk bakma durumu			
Evet	84,68±14,26	829,500	,107
Hayır	80,26±16,80		
Çocuk kliniklerinde çalışmayı sevme durumu			
Evet	85,64±12,19	389,000	,004**
Hayır	72,22±21,71		
Çocuk kliniklerinde tedirginlik ve stres yaşama durumu			
Evet	83,16±13,71	1,0483	,623
Hayır	83,02±17,22		

*Mann-Whitney U testi, **p<,05

Tablo 3'te öğrenci hemşirelerin tanımlayıcı özelliklerine göre Çocuk Sevme Ölçeği puan ortalamalarının karşılaştırılması verilmiştir. Öğrenci hemşirelerin cinsiyeti ve çocuk kliniklerinde çalışmayı sevme durumları ile Çocuk Sevme Ölçeği puan ortalaması arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır (p<0,05) (Tablo 3).

Yapılan linear regresyon analizinde öğrenci hemşirelerin sahip olduğu kardeş sayısı ile çocuk sevme ölçeği puan ortalaması arasında anlamlı negatif zayıf bir ilişki olduğu bulunmuştur (p=0,043 / beta= -,208 / t=-2,054). Öğrenci hemşirelerin kardeş sayısı azaldıkça Çocuk Sevme Ölçeği puan ortalamasının arttığı bulunmuştur (Tablo 4).

Tablo 4. Öğrenci Hemşirelerin Yaş Değişkeni ile Çocuk Sevme Puan Ortalamalarının Regresyon Bulguları.

Değişken	B	Standart hata B	Beta	T	P
Bakım yükü					
Öğrenci hemşirelerin yaşı	-1,284	,625	-,208	-2,054	,043*

*Model R2=,043, adjusted R2=,033, F=4,218, p<,005.

TARTIŞMA

Çocuk alanında çalışan hemşirelerin en temel özelliklerinden bir çocukları sevmesidir (6-8). Çocuklar sevgi gördükleri ortamda tedavi ve bakım alırlarsa hastaneye alışmaları daha kolay ve anksiyeteleri daha az olacaktır. Çalışmamızda öğrenci hemşirelerin çocuk sevme puan ortalaması 83,153±15,282 olarak yüksek bulunmuştur. Ülkemizde yapılan başka çalışmalara baktığımızda çocuk alanında çalışan öğrenci hemşirelerin ve çocuk hemşirelerin çocuk sevme puan ortalamalarının sevindirici bir şekilde yüksek olduğu belirlenmiştir (4,6,9,10). Bu çalışmada, öğrenci hemşirelerin cinsiyetleri ve çocuk kliniğini sevme durumu ile çocuk sevme durumları arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır (p<0,05). Çalışmamıza benzer şekilde Kostak'ın (4) çalışmasında ise cinsiyeti kadın olan öğrenci hemşirelerin çocuk sevme puan ortalaması erkek öğrencilere göre daha yüksek olurken, bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Çalışmamızdan farklı olarak Bektaş ve ark.'nın (9) çalışmasında, cinsiyeti kadın olan hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme durumu arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Türk ve ark.'nın (14) öğretmenler ile yaptığı çalışmada ise cinsiyetin çocuk sevme durumunu etkilemediği saptanmıştır.

Duyan ve Gelbal'in (23) öğretmenler ile yaptığı çalışmada, cinsiyetin çocuk sevme durumunu etkilemediği ortaya çıkmıştır. Öğretmenler ile yapılan başka çalışmalarda ise kadın öğretmenlerin çocuk sevme puan ortalaması erkek öğretmenlerin çocuk sevme puan ortalamasından daha yüksek çıkmıştır (3,17). Ülkemizde ve diğer birçok kültürde çocuk bakma ve çocuk sevme kadının görevi olarak görüldüğünden kadınlarda çocuk sevme puan ortalamasının yüksek bulunmasının normlara uygun olduğu düşünülebilir. Gibbons ve ark. (24), ideal bir kadının özelliğini, fiziksel olgunluk, seksilik, çocukları sevme ve bir işte veya evde çalışma olarak sıralamışlardır. Berman ve ark. (25) kadının toplumsal rollerini, eş, kız çocuk, anne ve kız kardeş olarak belirtmiştir. İnsanoğlunun varlığından itibaren kadın, bebek, çocuk ve yaşlılara bakım vermiştir. Kadının rolleri birçok toplumda benzer olmakla beraber, çocuğa bakım ve sevgi verme kadının geleneksel rolü olarak görülmektedir.

Bu çalışmada, öğrenci hemşirelerin kardeş sayısı azaldıkça çocuk sevme puan ortalamasının arttığı saptanmıştır ($p<0,05$). Kostak'ın (4) yaptığı çalışmada, kardeşi olan öğrencilerin çocuk sevme düzeyleri kardeşi olmayanlara göre düşük bulunmuştur. Bektaş ve ark.'nın çalışmasında (9) ise tam tersi bir sonuç elde edilmiştir. Güneydoğu ve Doğu Anadolu bölgesinde kardeş sayısı ve doğurganlık, batı bölgesine oranla daha fazladır. Bu çalışmaya alınan öğrencilerin ortalama kardeş sayısı beştir. Bu yüzden kardeş sayısının çok olması ve bu öğrencilerin büyük bir kısmının kendi kardeşlerinin özbakımı ile uğraştığı için bir bezginlik yaşamış oldukları düşünürebilir. Happel'in (8) öğrenci hemşireler ile yaptığı bir çalışmada, öğrenciler tüm çocukları çok sevdiğini ve kendilerinin de küçük kardeşlerinin olduğunu ve bu yüzden mezun olduktan sonra çocuk kliniklerinde çalışmak istediğini belirtmişlerdir. Sosyolog Eric Fromm'un (2) "Sevme Sanatı" adlı kitabında da belirttiği gibi; kardeş sevgisi her türlü sevginin altında yatan esas sevgidir. Kardeş sevgisi, bireye yönelik bakım, sorumluluk, saygı, bilgi duygusunu ve onun yaşamını geliştirme duygusudur.

Bu çalışmada, çocuk kliniklerinde çalışmayı isteyen öğrenci hemşirelerin, çocuk sevme tutumları yüksek bulunmuştur. Başka çalışmalara bakıldığında Bektaş ve ark.'nın çalışmasında da benzer sonuçlar söz konusudur (6).

Sonuç olarak, hemşire adaylarının çocuk sevme ortalaması yüksek bulunmakla beraber, öğrenci hemşirelerin cinsiyetleri ve kardeş sayısının çocuk sevme durumunu etkilediği görülmüştür. Hemşirelik mesleğinin özellikle lisans eğitiminin her döneminde çocuk yetiştirme ve çocuk sevme durumlarını pozitif yönde değiştirecek eğitim etkinliklerine yer verilmesi önerilmektedir. Bunun yanında, öğrenci hemşirelerin çocuklara yönelik, çocuk sevme durumunu hangi faktörlerin etkilediğini değerlendiren farklı, geniş çapta ve çok fazla araştırmaya gereksinim duyulmaktadır.

Etik Kurul Onayı: Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu onayı alınmıştır (23.06.2017/151).

Çıkar Çatışması: Bu çalışmada yazarlara arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Finansal Destek: Bu çalışmaya herhangi sponsor destek vermemiştir.

Hasta Onamı: Çalışmada, insan olgusunun kullanımı, bireysel hakların korunmasını gerektirdiğinden ilgili etik ilkeler olan "Bilgilendirilmiş Onam İlkesi", "Gönüllülük İlkesi" ve "Gizliliğin Korunması İlkesi" yerine getirilmiştir.

Ethics Committee Approval: Dicle University Medical School Non-Interventional Clinical Research Ethics Committee approval was obtained (23.06.2017).

Conflict of Interest: In this study, there was no conflict of interest between the authors.

Funding: No sponsors supported this study.

Informed Consent: Since the use of human cases requires the protection of individual rights, ilgili Informed Consent Principle, "Volunteerism Principle" and Privacy Protection Principle olan were fulfilled.

KAYNAKLAR

1. Yörükoğlu A. Çocuk Ruh Sağlığı. İstanbul, Türkiye İş Bankası Yayınları, 1989.
2. Fromm E. Sevme Sanatı. 6. Baskı. İzmir: İlyaz İzmir Yayınevi, 2011, 31-57.
3. Ercan R. Öğretmenlerde çocuk sevgisi. Electronic Turkish Studies, 2014;9(8):435-44. [CrossRef]
4. Kostak MA. Hemşirelik ve ebellek öğrencilerinin çocuk sevme durumları, çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireliği dersinin çocuk sevme durumlarına etkisi ve etkileyen faktörler. Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi, 2013;2(2):50-6.

5. Büyük ET, Rızalar S, Seferoğlu EG, Oğuzhan H. Çocuk ve erişkin kliniklerinde çalışan hemşirelerin çocuk sevme ve çocuk yetiştirme tutumlarının incelenmesi. JPR. 2014;1(3):130-7. [\[CrossRef\]](#)
6. Erdem Y, Duyan V. A determination of the factors that affect the level of pediatric nurses' liking of children. Turk J Med Sci. 2011;41(2): 295-305.
7. Çavuşoğlu H. Çocuk sağlığı hemşireliği (Cilt 1). Genişletilmiş 11. Baskı. Ankara: Sistem Ofset Basımevi 2013, 19-21.
8. Happell BM. "Love is all you need"? student nurses' interest in working with children. J Spec Pediatr Nurs. 2000;5(4):167-73. [\[CrossRef\]](#)
9. Bektaş M, Ayar D, Bektaş İ, Selekoğlu Y, Kudubeş AA, Altan SS. Hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme durumlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi. The JP R. 2015;2(1):37-41. [\[CrossRef\]](#)
10. Altay N, Törtüner EK. Öğrenci hemşirelerin klinik stres yaşama ve çocuk sevme durumlarının belirlenmesi. Deuhodergi. 2014;7(3):166-70.
11. Lassche M, Al-Qaaydeh S, Macintosh C, Black M. Identifying changes in comfort and worry among pediatric nursing students following clinical rotations. JPN. 2012;28:48-54. [\[CrossRef\]](#)
12. Chen CW, Su TJ, Yang CY, Liu YY, Feng RF. Subjective experiences of student nurses in a pediatric practicum. FJMM. 2009;7(4):171-80.
13. Coetzee M. Learning to nurse children: Towards a model for nursing students. JAN. 2004;47:639-48. [\[CrossRef\]](#)
14. Türk R, Özdemir FK, Yıldız GK. Öğretmenlerin çocuk sevme durumlarının belirlenmesi: Kars Örneği. İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastanesi Dergisi. 2017;7(1):45-52.
15. Uğurlu Celal Teyyar. Öğretmenlerin iletişim becerisi ve empatik eğilim davranışlarının çocuk sevme düzeyleri üzerine etkisi. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi. 2013;3(2):51-61.
16. Durualp E, Kaytez N. Okul öncesi öğretmenlerinin iş doyumlarının çocuk sevme düzeyleri ile bazı değişkenler açısından incelenmesi. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi. 2016;6(1):97. [\[CrossRef\]](#)
17. Yazıcı Z. Okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk sevme eğilimlerinin incelenmesi. MJH. 2013;2:279-86. [\[CrossRef\]](#)
18. Celik K, Saritas, E, Catalbas G. The effect of student teachers' liking of children and empathic tendency on the attitudes of teaching profession. International J. Soc. Sci. & Education. 2012;3(2):498-510.
19. İci A, Öksüz Y. The relationship between authoritarian personality and liking of children levels of teacher candidates. Procedia-Social and Behavioral Sciences. 2014;116:3203-07. [\[CrossRef\]](#)
20. Çakmak A, Elibol F, Erdem Y. Analysis of some factors related to pre-school term teachers affecting the status of liking children. International J. Soc. Sci. & Education. 2014;4(2):354.
21. Barnett MA, Sinisi CS. The initial validation of a liking of children scale. J Pers Assess. 1990;55(1-2):161-7. [\[CrossRef\]](#)
22. Duyan V, Gelbal S. Barnett Çocuk Sevme Ölçeği'ni Türkçeye uyarlama çalışması. Eğitim ve Bilim Dergisi. 2008;33(148):40-8.
23. Gelbal S, Duyan V. İlköğretim öğretmenlerinin çocuk sevme durumlarına etki eden değişkenlerin incelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2010;38(1):127-37.
24. Gibbons JL, Bradford R, Stiles DA. Madrid adolescents express an interest in gender roles and work possibilities. J Early Adolescence. 1989;9(1-2):125-41. [\[CrossRef\]](#)
25. Berman A, Snyder SS, Kozier B, Erbs G. Fundamentals of Nursing Concepts, Process and Practice, 8th ed. New Jersey. 2008; 5-13.